

Input // output

Banken

Voor **De Nederlandsche Bank** onderzoeken Claessens en Van Horen de ontwikkeling van internationalisering van bankactiviteiten en het effect hiervan op de financiële stabiliteit. De onderzoekers baseren zich op gegevens over het bankwezen in 137 landen in de periode 1995–2009. Gedurende deze periode nam het aantal banken met buitenlandse activiteiten sterk toe, met name in opkomende economieën. Deze ontwikkeling kwam tot stilstand aan het begin van de crisis. Als gekeken wordt naar leningen, spaarsaldi en winsten, beslaan buitenlandse banken gemiddeld 20 procent van de markt in OESO-

landen en 50 procent in ontwikkelingslanden en opkomende economieën. Over het algemeen genomen hebben buitenlandse banken meer kapitaal en liquiditeit, maar lagere winstgevendheid. Buitenlandse banken hebben alleen in ontwikkelingslanden een negatief effect op binnenlandse kredietverlening. Gedurende de crisis hebben buitenlandse banken hun kredietverlening sterker beperkt dan binnenlandse banken, tenzij de buitenlandse bank een dominante marktpositie in het gastland had.

Claessens, S. en N. van Horen (2011) *Foreign banks: trends, impact and financial stability*. DNB Working Paper, 330.

Iran

De binnenlandse prijzen in Iran worden met name bepaald door de buitenlandse prijzen, het bnp en de wisselkoers. Verder hebben de oorlog met Irak en de wederopbouwperiode na deze oorlog een significante invloed op de binnenlandse prijsontwikkeling in Iran gehad. Dit concludeert Dizaji namens het **International Institute of Social Studies**. Op korte termijn bepalen de prijzen in het buitenland en de wederopbouwactiviteiten de binnenlandse prijzen. Dizaji onderzoekt verder de determinanten van de inflatie in het olie exporterende land. Groei van de geldhoeveelheid, de groei van de olieproductie, groei van het bnp exclusief olie-inkomsten en de oorlog met Irak en de daaropvolgende wederopbouwactiviteiten hebben de inflatie in Iran bepaald. Op de korte termijn zijn de groei van het bnp exclusief olie-inkomsten en de wederopbouwactiviteiten van invloed op de inflatie. Een snelle ontwikkeling van de niet-oliesector en een grotere diversificatie van de economie kan volgens de onderzoeker de impact van olieproductie op inflatie beperken.

Dizaji, S.F. (2011) *Analysis of domestic price and inflation determinants in Iran (as a developing oil-exporting economy)*. ISS Working Paper, 530.

VVV-bon

Mannen blijken een VVV-bon vooral te besteden aan aankopen die ze al gepland hadden, terwijl vrouwen vaker iets kopen wat ze anders niet zouden aanschaffen, een luxere variant van het product uitkiezen of het product eerder aanschaffen dan gepland. Dit blijkt uit onderzoek van Felsö en Soetevent naar het gebruik van de in Nederland veel gebruikte VVV-bon. Het onderzoek is gepubliceerd door het **Tinbergen Instituut**. Doordat de VVV-bon bij voldoende verschillende soorten winkeliers is in te ruilen, ontstaat er geen welvaartsverlies ten opzichte van het geven van contant geld.

Felsö, F. en A.R. Soetevent (2012) *How consumers use gift certificates*. Tinbergen Institute Discussion Paper, 2.

Multinationals

In vergelijking met eerdere crises is de meest recente teruggang in handelsvolume bijzonder snel, diepgaand en gesynchroniseerd tussen alle landen verlopen. Debet aan deze daling van het handelsvolume is met name de handel in halffabricaten, maar dit verklaart niet waarom de huidige teruggang zo uitzonderlijk sterk is geweest. Namens de **Europese Centrale Bank** onderzoeken Altomonte *et al.* deze ineenstorting van de internationale handel op basis van Franse data over de periode 2007–2009. De onderzoekers concluderen dat de handel in halffabricaten tussen onderdelen van grote multinationals sneller en sterker daalde naar aanleiding van het uitbreken van de crisis dan de handel tussen bedrijven die geen connectie met elkaar hadden. De handel tussen bedrijven van een multinational nam ook sneller en sterker toe in de maanden na de eerste schok. De onderzoekers schrijven deze effecten toe aan het *bullwhip effect*, waarbij een negatieve vraagshok een meer dan proportioneel effect heeft op de productieketen door aanpassing van de voorraden.

Altomonte, C., F. di Mauro, G. Ottaviano, A. Rungi en V. Vicard (2012) *Global value chains during the great trade collapse: a bullwhip effect?* ECB Working Paper Series, 1412.

Inflatie

De Nederlandse inflatie is sinds de invoering van de euro in 2002 gemiddeld 1,89 procent per jaar geweest. Alleen in Duitsland en Finland was de inflatie met respectievelijk 1,68 en 1,76 procent nog lager. Het is na de Tweede Wereldoorlog vrijwel voor het eerst dat de

gemiddelde inflatie in Nederland, gemeten over een periode van tien jaar, beneden de twee procent uitkomt. In de periode 1992–2001 was de gemiddelde inflatie 2,61 procent per jaar. Dit rapporteert het **CBS** in zijn webmagazine.

CBS Webmagazine, 10 januari.

Fiscaal beleid

Namens de **Bank for International Settlements** onderzoeken Céspedes en Velasco de ontwikkeling van procyclisch fiscaal beleid in op grondstoffen gebaseerde economieën. In het verleden hadden deze economieën vaak een procyclisch fiscaal beleid. Ook al was praktisch en theoretisch al bekend dat een dergelijk beleid de economische terugval in een tijd van economische laagconjunctuur verder versterkt. De onderzoekers berekenen een prijsindex voor de grondstoffen in vijftig verschillende landen over de periode 1900–2010. Uit deze index blijkt dat de grondstoffenprijzen met name in de jaren zeventig en de jaren vlak voor de recente crisis sterk stegen. Tijdens de eerste opleving hanteerden de meeste landen nog een sterk procyclisch beleid, maar uit het onderzoek komt naar voren dat zowel aan de opbrengstenkant (door middel van belastingen) als aan de uitgavenkant, de procycliciteit van het fiscaal beleid in deze landen is afgenomen.

Céspedes, L. en A. Velasco (2011) *Was this time different? Fiscal policies in commodity republics. BIS Working Papers*, 365.

Vangnet

Marchal *et al.* onderzoeken namens **IZA** de sociale vangnetten in 24 landen van de Europese Unie. De onderzoekers richten zich met name op de beleidsreactie van overheden met betrekking tot deze vangnetten aan het begin van de crisis, in de periode 2008 tot midden 2010. Zij onderzoeken of, en zo ja hoe, overheden hun beleid om een minimuminkomen voor burgers te garanderen hebben aangepast naar aanleiding van de crisis en of deze maatregelen voldoende zijn om armoede te voorkomen. De onderzoekers baseren zich op gegevens die zij hebben verzameld middels een netwerk van nationale experts. Veel Europese landen blijken aanvullende maatregelen te hebben genomen om de minima te ondersteunen tijdens de crisis, vooral door verhoging van uitkeringen. Daarnaast is in veel landen de kinderbijslag verhoogd. Hoewel de sociale vangnetten naar aanleiding van de crisis enigszins zijn uitgebreid, is dit niet afdoende om armoede in de landen van de Europese Unie te voorkomen.

Marchal, S., I. Marx en N. van Mechelen (2011) *Do Europe's minimum income schemes provide adequate shelter against the economic crisis and how, if at all, have governments responded? IZA Discussion Paper Series*, 6264.

Supervisie

Internationale banken worden steeds meer gedwongen om per nationale afdeling aparte liquiditeits- en kapitaalbuffers aan te houden. Deze nationale focus van toezichhouders op het bankwezen zorgt voor een ondermijning van de financiële stabiliteit. Dit concludeert Schoenmaker namens de **Duisenberg School of Finance**. Om de interne financiële markt te behouden, stelt de onderzoeker een systeem voor waarbij internationale banken direct onder toezicht van de European Banking Authority komen te staan.

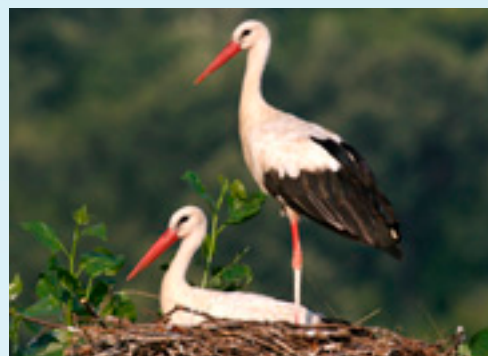
Schoenmaker, D. (2012) *Banking supervision and resolution: the European dimension. DSF Policy Paper Series*, 19.

Auto

Automobilisten gaan nauwelijks minder rijden als de brandstofprijzen stijgen. Een stijging van de benzineprijs met 12,5 procent leidt op langere termijn tot een vermindering van de afgelegde kilometers met ongeveer 2 procent. Dit concludeert Groot namens het **Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid**. De afgelopen decennia hebben de stijgende brandstofprijzen ook niet geleid tot een zuiniger wagenpark. Het benzineverbruik per kilometer is tussen het eind van de jaren tachtig en 2009 vrijwel gelijk gebleven.

Groot, W. (2012) *Over brandstofprijzen en automobiliteit, een beknopte analyse van prijs- en kostenelasticiteiten*. Den Haag: Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid.

Zwangerschapsverlof

Rossin-Slater *et al.* onderzoeken namens het **NBER** de effecten van de introductie van een regeling in Californië, waarbij vrouwen doorbetaald krijgen tijdens hun zwangerschapsverlof. Voor hun onderzoek maken de onderzoekers gebruik van een verschillen-verschillen-analyse, gebaseerd op data over de periode 1999–2010. Sinds de regeling in 2004 werd ingevoerd nemen vrouwen gemiddeld zes tot zeven weken zwangerschapsverlof op, tegenover drie weken vóór de invoering van betaald verlof. Vooral bij vrouwen uit achterstandscategorieën (lageropgeleiden, ongehuwden en niet-blanken) blijkt er een sterk effect van de regeling meetbaar. Op de middellange termijn leidt de regeling tot een toename van zes tot negen procent in het aantal gewerkte uren per week voor werkende moeders en een stijging van hun looninkomen met een vergelijkbaar percentage.

Rossin-Slater, M., C.J. Ruhm en J. Waldfogel (2011) *The effect of California's paid family leave program on mothers' leave-taking and subsequent labor market outcomes. NBER Working Paper Series*, 17715.

Gemeentebelastingen

De 35 grootste Nederlandse gemeenten verhogen hun woonlasten, bestaande uit de onroerendezaakbelasting, rioolheffing en reinigingsheffing, dit jaar met gemiddeld 2,3 procent. Dit blijkt uit onderzoek van Allers en Hoeben namens **COELO**. Gemiddeld stijgen de woonlasten met 15 euro tot 659 euro per jaar. De onderzoekers rapporteren grote verschillen tussen gemeenten. Eindhoven verlaagt de woonlasten met 2,4 procent, terwijl Rotterdam deze met 9,4 procent verhoogd.

Allers, M.A. en C. Hoeben (2012) *Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2012*. Groningen: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden.

Burgerperspectieven

Voor het **Sociaal en Cultureel Planbureau** rapporteren Den Ridder *et al.* over de publieke opinie in Nederland gedurende het laatste kwartaal van 2011. Slechts 32 procent van de Nederlanders verwacht dat de economie in 2012 niet verder verslechtert. In het eerste kwartaal

68%

van de Nederlanders voorziet verslechtering economie

was dat nog 79 procent. Met name lageropgeleiden zijn pessimistischer geworden over de toekomstige persoonlijke financiële situatie. Van hen verwacht 40 procent een verslechtering op dit vlak.

Ridder, J. den, J. Kullberg en P. Dekker (2012) *Burgerperspectieven 2011/4*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.